

769.12.

T

7
7869

F. Szám

1869 Január 15.

Hajnal
Elő" Eöfolyam

A sárosnagypasári magyarirodalmi önképző társulat
közlönye. Megjelenik havonként kétszer, ugyan a kö-
zvetlen szöveg és utolsó napján két rony; kezdelemben
két példányban. —

Mine vándor elős

Mine vándor elős a rongoség homálya
Szépség elottem kinnos életpálya
Es bár törisei a nyomor a kétség,
Köszködő testem önkéntelenül sejték
Sellelsem azon már a veter csillagos
S mig binnm erővel csak nyoman haladok.

Ragyogó csillagok; a neve: remenyiség.
S bár tova nem vészlik a valhomály végkép,
Elesem usáról sugarai folytán
De messze kélomat bebe-világolván
Kétségess vörsönök a megkeressé kélhoz
S ha falán lankádneis elősis a kélhoz. —

Csákos sugaránál elcsúszam melless
Virágodnak látom a pihenő helyes
Nem tudom kivenni, hogy a melyre dőltem
A hars azott sírja kit járta előzem.
Imig ott a síron nősz virággal jászodom
Mertke jövöm boldog képen ábrándozom.

B. József Miklós „Helion” című
Rölteemények ismeretése.)

E Röltemény a Röltevény azon neméhez tartozik
mely tárgyát a Réprelemről Röltevényi ugyan, de a
Réprelem alkotását az elmélkedő cik komoly Rölte
kötésé alá: erkölcsi és realis körben értékesíti.

Nem állíthatom azonban egyik merőben, hogy philoso
phiai elemek tulajdonban voltak, többi elemek Ré
prelem, men didacticai céls-ugylásait nem tüntet ma
ga elé írja, s nem is standérvet ily érték érni el,
a mit tesz ennek érdekében. az nem állítható, hanem
az elkerülhetetlenül eredménye, nem tudván menked
ni a Réprelemről logikai kényekereket.

Mután azonban a philosophiai elemek szerepét
keresi még a Röltevényben is, nem tekintendő tulajdon
aaz és pedánságnak, ha jelen műnek philosophiai e
lemek tulajdonított; - mely bár mellékes érdeme csak
megérdemli megis, hogy előkeresettel méltassuk. -

Ezek képest először philosophiai elemek
megfelelő szempontból ismeretem; - Riterjesked
ven exentriál még aesthetikai és Röltevényi er

7. Röltevény: gyűlési határozat Jolyán. -

demeire is. —

I,

A philosophiai elem - bátran állíthatjuk - minden költői mű-
társalmosságát, s általában belső érzését, nagyon gazdagít-
ja. Mers mi szerzett a Danse Shakespeare Schiller s míg
abárány nagy költő műveinek oly bámulandó erkölcsi
hasáit a nemzeti és nemzetek kellemére - ha nem a
philosophiai módor, mellyel istent világot ember, kelle-
mes és anyagos felfogják, mely hol világon kifejeve,
hol elrejtve, vagy éppen önsüdaslanul vesesvén öket,
elvitákhatalan tulajdonuk. —

Nem körbeszótt szokásokban, szerkesztett erköl-
csi mondásokban, kell tehát a költőket philosophiai
elemét keresni, hanem ama kellemben, mely míg a
szív melegéget kölesönök a műnek, a bölcsesség világot,
vágas önt el azon. —

Ha ez állapotról Szécsika Miklós jelen költő-
mennyére vesünk egy figyelő pillantást, egy találatok hogy
ez mellesz tulajdonul bár, - de bizonyos méreket bír-
ily philosophiai elemmel, - s ha irójának költői jellemét
s költőmennyéből szabad megítelnünk, egy találat, hogy
benné erősebb képzelem és kedély ritka östhangban
megvannak. Az első világnézetében, saxon éles pillan-
tatban musaskodik, mellyel öntöble mélyébe saxon ember
szív és érz. különféle, költővénysé költő hat, - a más
később, tudniillik a képzelem és kedély gazdag felszá-
ló erejében, mellyel foga öntöletét s érzelményeit költ-
tőis lényekre ruhák, s benső melegéget lehell a hi-
deg világnézetre, mely más különben kárák dyllo-

gimmus maradna csak. E philosophiai skellem adja meg mü-
benek azon sahalmasságot, és felső éreket, mely kévés in-
ink sajátja.

Helionet a skelid seraphos, a menny egy skül-tistta
angyalát és leviathán a dacos cherubos, e két kölsött ke-
mélyt, beszélési a skelid jelen művében. A skerelem ereje
alsal jelfegyverzett Helione meg akaja, omi a büské
cherubos, skereleminek tárgyát a vesélytől, melybe az hanyag
homlok rohan, skembeállva a mindenható hatalmával. -

Leviathán e párszó cherub, kis fentől ábrándjai,
kölsöt haslan skenevelési vakon vesesnek - nyug-
salan költü hávakkal skerelemre, kövesel az essen
mindenhatóágából, egy vesé, megunva a rab boldogsá-
gát, melyben eddigelt, megunva a dicsőítő hymnusokas
Lengeni az urnak, kinek dicsőségét eddig csak néknie
lehesett, néknie akén, hogy kölegisketetlen vagy támad
jon nagyratörő skellemében azon dicsőségét azon ha-
talmat birni. -

Nem elégise ki már az élvezet, mely őt, mint
mennyei cherubos illesse, nem, mert az csak alarendel-
tesévére emlékezteté a mindensűdóval skemben, sa
mindenható melletts székeslenségre karkoztasa. Flakon-
ló kivanás lenni az urhoz, ki mulat jövőt nem is-
met, ki mindensűd, mindens tehes. -

Öme a jéprevertett indulás, kölegisketetlen föld-
ragy, megkemélyesítve, mely nem ismer nesorábbas,
hanem elfetődte, hogy kimerés nő és kimerés ter ke-
kagaiban van, segyetlen a mis tehes: imadni a
mindenható életes jószágos tehellő kersen, azt ki
ványa, mis élvezni nem volna képes, hanem Thae-
tona, vagy kamsa lenne rágyanok. -

Helone az élet skelid nemsojének skemelyes-
tője, a skerelem ékes-kölsőával törekedik lebeskél-

felkesztlen cherubja's vad skandérváról. » Tűz-e őh
bűvös cherub - így szól hozzá, - mi az örökkévalóság mellet-
te kívánok, egy örök pillanat vég nélkül mins a gyűm.
Nincs benne mult, nincs emlékezős, mely ékes bonus
örömeit visszabogarozza. Nincs jövő, melyet ábrándú
keresésül szárnyalának - nincs remény nincs felelés, e ké-
zölsező virága az időnek. Esem várakozás és remegve, hogy
mit fűz vagy agg képpelmed álmodott, vágyaid szelid
zöldjében viruljon fel, vagy a mi kínosan sebzis skive-
des, az az idő mohosult leplevel fűzje el! «

Ezen skavakból kisérik, mely összehangolás van
meg skerzöben ékes, képpelmed és kedély. Foha elme
mélyebb gondolatot nem skül az örökkévalóságról, me-
lyet természet lenyner élveznie lehessen; - sa kedély
melegség és képpelmedgyorsaság, mely bensőséges köl-
csönöznek a skévis gondolatnak. A reflectáló eskü
kivésse lásszik e kéis jellem előállításában, sa
beszélgesesben, mely nem bombasticus erőlködés, hanem
a jellemek természetéből önként koveskedő, sa hely-
des, kívülmény által sküldöggkep előidézés. A philoso-
phus a moralista skól azokban.

» Skier skajszod azt, mi boldogsalanná tenne - így
beszél tovább a kölső Helionja - a mindensudást, sa min-
demhasívagos, Egy lélek kívánok, hol minden vagy új-
ság, és meglepésis skens előékes megskünik, men-
mit remélne, ki mindent tud, s mire vágynek ki minden
mel bír. Őh tevésk cherub nem tud-e te, hogy minden
tudás, s mindenhasívag képpelmed iszonyu, s hogy az
csak isteni Rebel bírhatja meg. «

A tevésk cherub képpelmed skivének meglágyítására
gyöngés e skavak. » - En minden alárendelésis köl-
galsagnak tarok, habár mennyben van is az - így

válaszra nyílnak meg bűvökre ajkai. Mics felhesnének
mi kerentől ki csak jöt lehet, his eddig csak jözetemé
nyesiben láttunk kasálmadnak.

És már van is eszeveszett az emberi tehetség
és nagyragyó gőg, mit a költő az élvezet sulsága,
s a kerentese ragyogása által élesnek cherubban kemé-
lyesit. Nem gondolja, nem enged megának gondolni,
hogy a kedverő könnyen kedverőtlenne válhas, hogy a jó-
ságában örök wörig megmaradó Fötnenek egy lehelése
megemmi-sistesi v. -

De a kerentely már nem skámis. Leviathan megem-
mülést ohajs inkább, mint tétlen stolgaságos. -

Helione a helyi intalator kemélyesítője, hástalan
kér, hiába eseng. Et cherub látat kerentellyel hagyja el
hogy célját kivívja. -

Et cherubok, skócsok Leviathan, skándekulas tesslege
elir, s mullio seregök az urnak - ki addig csak adani és
kerentni tudott, egy insedere iszonyú bunsetéssel nemista
sile meg.

Skercő, mint lágyul képek alá rejsi a gondolatot,
hogy alsalon erxereink elibe veresse azt, s képkelmün-
ket endekre kelse. Minden gondolat ugy van gondol-
va, mint csak költő gondolható. Az inkább köveste-
ző alapigaxságos, mindenki kiolvashaza a költő
tropusaiból, épen azér bosszas fejtegetés költőg
selen. (folytatjuk.) -

Niska szerelme
-Rötszi elbeszélés-
(folytatás.)

IV. Ének.

Véget én axonban a had riadalma;
Nyugalomra újra rikk harka tere,
Vigalomtól kendült a lon hegye kalma,
Sjját küle tessver ölelse kiveré.
A kereső is jött rovónval Rajján
Bajnokának dijul ásatni asarván,
S ha salán somoru kir ököla felöle,
Késkeise halossi rovónas belöle.

Jöve Niska bajnok, vrombéli szivvel,
Egyenes a beroken, kamasz uson járva,
S Rozsály, a Guttin a Varátycer mind el
Kamaldozsak sorba sebesen usána,
Már lásszik a Cybles fejer hava itt, ott,
Hogy a Turgulyáta fenyűim ácsillog,
Már lásszik egészen, ott nyugoszik lomhán
Szonyu tehertérs a völgyeres Nyomván

Mint vjás roporsó délre nyuló fövel,
Aluvó rinccsüt önkis melyében
Rajsa borostyánkérs fusó fenyűi köllöl
S halossi füttyölkérs hó lépi fejerén

A csodás természet egyén marataján
Homoró telkemest sokszor nyugasdsalván
Nem tudom miként van - látsza önké-
Rebelem bu helyes nyugalommal tölté

Nyargal Tuna bajnok, lovarul a saját,
Mint valami fobelány szakadó a füre
S mire a serény nap nyugovóra hajlen
Mikéltö köv' üle a völgyön kövüle,
Már lassrossz Szavár Rimogató tornya,
Könnan a nullo xés vigalomkajt korda.
Mely elömlöven a küs völgyeken kesse.
Dalra kele mindüzt a modarak serge.

De nem vólt az a dal az öim dala már,
Bu küle' az az öök kenvadozó lombján,
Mint mikor az arva temetőbe kijár
Kotrogói sisalmas köle anya sírdombján
Mekélt a légnök fenn Rimogató darvok-
Bu üli a lelkes, ha utánok hallgas.
Hajh! Tuna bajnokos nem érteki mint-e
Meggé viséxivel csak elöre tekintve

De Szavár fényes napja kivanul;
Tuna veszi külere füstö löva feres
Valamennyi viséi bajnokka arxánul
Sugarkani látnát a csudálat répis.
Lengő vigalommal a varbul eliben
Sövényen Szával a vári cseledek.
Elöl Txa lépset fejer prapáján
Koranyrossz mense lengvén cima vállán

Le-le csap a földig libaskimű fátyla,
Puka takarékien'st dőlshullva fejénél
Száli természetem alig övö gárja -
Gombolyu rajjait fedi csupán gyérül-
Síp gyöngyével a lesünö verőfény,
Kaggyógi sugárban arcára verődven
Hüledetbe nékil a bajnokot, ill lenn
S gyorsabban ve'r a ve'r valamennyi szivben.

Ó! Tisza esale bámul, ... vele minden társa...
S kórtalan irómmel nékedli voláig...
Ersen vágya gárges, hogy mielőbb lássa,
S paripája csaknem gyors madárri válik
Felpörkik sebesen a meredek lejtő -
... Hát a megény Róma? ... Most mindens felgyő...
Csak egy, a mi vonja, csak Síp Óra Luxxa -
S paripájis egyre jobban tartantyukxa.

... Tisza ne rohanj úgy a csaló fény, után
Súvó, a liderce csak sirtkenbe vérevel,
Nagy azt hiszed-e hogy Óra másfajta van
Hogy valódi csillag e "tüvölő" fényvel.
Sohasé hív arcamat ha felveki fátyla
Lelkémek tükrös ha kemed nem tarja
S meg fonsólt - indulvan, hogy viragos tepdese -
Told letele rózsos rigyo ülkes - mérge.

Ne isél a virnet sima tükröiből -
Senekén az orviny, mi felül nem lassít
Ne isél a nőnek Síp arca kimeről
Meglekes - kiveben a pokol sanyárite

Szörvösabb az alma rendezésen ha ferges,
Nagyvögből kinnel bír a Ringyó, ha merges,
Csábítóbb a nő is, ha kebele romlott,
Toska Toska Niesse' fonszab meg a Dölges.
(: folyószóval:)-

China

- ismertetés -

A Himalája hegylánc, Tibet, Nagy-mungolország és a japáni tenger közt fekszik 250,000 négyzetig mérföldnyi területen az onai nagyságu chinai birodalom, mai nap is csaknem azon a fokán a mi velcségnék, melyre már a Krisztus előtti századokban elpusztultak. Ha Asia szene nagykirü tündöki nagy terjedelmü könyveket nem pusztán képselen mesékkel, s többnyire ferde bölcsészeti okvetelödi sokkal, de történelmi emlékiratokkal rászál volna seke. Erte kes dolog volna, e valóban kezeletl regi birodalom nepeinek muntennemü moxgalmait részletesen és oladatosan ismertetni. De mivel ez, atások hiánya, s nem különösen a sör köike miatt le kesellen, legyen szabad coupan néhány általános vonásokban ismertetni meg a kirüvel oladott elösi Chinás, felveten a tárgyalás alapjául: böl csészeti, vallási, alkotmányos, nyelvés.

I

Chinai bölcsészet.

Az egyik chinai bölcsész az. T-King nevü isvároskai könyve ben van leírva, melyet a Krisztus elösi 1200 évvel egy fokü nevü, s a nagyomány kerins igen nagy tudomány bölcs rendezett. E könyv ke rine az isten, meggygyezölög a mi kene könyvünkkel a bibliával kegeleskönek mondatok! Erte könyv ekentivül, máslemasias tör vényekről, melyeket Keppler és Newton világhírü csillagászati felfe deréseikről nagy haszonnal alkalmazzak. :-)

1) Newtonnak a szabad esz törvény felsalálását illetölög, megjegyri Camu Caesar, hogy Bahaskara Acyaria elösi tudos, ki a mi kösöskamitásunk kerins a Krisztus külezése után 1114-ben él, eképen nyilatkozott volna.

Sokkal nagyobb jelentőségű az Y-Kingnél Lao-tseu-nak China legnagyobb bölcsének Tao-te-King nevű Metaphisikája, melynek elnevezése a Kinyu Kés véstének Kés Kéző betűjéből, a tao-ei testől, és ezenától származik King, a mi körülbelül Classikais jobbnak dao-tseu bölcsésének honfiai ismeni eredetű tulajdoni sanak. - 5000 év mákadát meg az ég és föld előjövetele előtt is valóba tessék. A mondá ily beszédet ad ajakára: "En nagyobb a tiéte mennyei lény, mely az isteni erelműség természeteké, tartozik, több ízben lettem emberre és valóságom az teljesíteni e por- és sárvilágnak rendeltetését. Ezen en meg az előtt születtem, mielőtt valamely testi atalé küle lett volna, megjelenem az első Kézőet előtt. Ezen után, midőn az én nagy tömeg fejlődött, és az időseger felületen álltam Kintarva magamat a világ totét az Kézőpen, be is Kijáram a ter títok teljes Kápuin."

Mások ezen isteni meséi eredetéről hallgatva azt állítják, hogy Krisztus előtt 604 évvel a Hun-an (Különkedik:) hónap 11. napján született Li varrva mellett, Tseu küber tartományban vala mely Kisebb falujában, és ez igaz teljes. De az ismét kétsélen gég, hogy anyja ő 81. évig hordta volna méhében, úgy hogy mi Kór a világra jött már tökéletes ösz ember volt, és innen Ké- sa a dao-tseu nevet, a mi ren-gyermekes jelens.

Lao-tseu a világi letékötz eredetű és rendeltetését vizsgálván egy ös örfőből indul ki, s művet tökéletes és rendkés, munká ismussal végzi be. Az embernek egy ös örfő ideiglenes nyi lassoktatának tekinti. De bölcselése, melyben bír Kápatka

"Ha a világnak anyagi támasza volna, iza Kápatka, csafolván azok véleményét, Kik az állítottak, hogy a föld 4. elefanton, s az éke Kés tartó Kézőt beban nyugodnak, ennek ismét kellene egy mászó máskor nyugodnia, vigy Kézőt. De végre is kell lenni valaminek a mi saját erejere támaszkodhassék, mer nem tulajdoni sanak Kés az első világnak. A földnek vonereje van, mely alsal midőn a legben levő reher tessék magához von. Ezen magyarázó Kés, hogy földnek alsó részen levő testek mer nem esnek le. Camu. Vil. tört. II. 513. l.

számlatul vannak magasztos eszmék is, telve az ókor bölcsész u
santó homályos érzelmi mondásokkal. „Az ősi örfő” - így szól a töb,
ben róla - alávesve lehet az esznek, csak hogy az természetfelet
ti esz. Kála, valamint China többi kiválóbb bölcsémél nincs ka
tárvoss ró az első örfő nevének kifejezésére, a mi alkalmasom
vannat ered, hogy egyetlen bölcsészeti tan sem adatik elő kinyilat
kutatott igazságképen. Kinyvénnek II. fejezetében a világ ere
dese így adatik elő. „A nagy teremtő hatalom anyagi forrásai, és
vonal kifejtésai. Tao' volta létre a létező anyagi lényeges. Kérvet
ben aláalános volt a kavár. É chaosz kétepest illt egy kavarvász
tan kavár, meg nem különböztethető, minden kifejezésen felül
álló nép. É chaoszban voltak a lények csirajokban, érteket által
fel nem fogható kavarvászlan lények, csirajokban, érteket al
tal fel nem fogható kavarvászlan lények. É chaoszban volt
egy finom, minden étevenitő ökelo, a legfőbb igazság. É cha
oszban. Léteket egy kiselv, és a legégibb lörvöl egyéket napja
intég nem emelkedet el az ő neve. Mirepen ismerjük mi valamony
ny lények tulajdonait? A Tao, éket legfőbb ökelo által.

Tovább vizsgálva tao'seu bölcsészeti elveit, talalunk azok
közé olyanokat, melyek, ha nem is ugyanazon egyet a nyu
gati görög bölcsészeteivel, de a hasonlatosság köztől nagyon
jól. Éket állítását tao'seunak, hogy: „Égy nagyság van a
világon, az esz, ég, föld, és király nagysága; az ember a föld, a
föld az ég, az ég az esz, az esz saját mértéke kerint kabalvón
és magas” - Csaknem körül körül felsalajuk a görög bölcsészeti
könyvekben.

Legnevezetesebb ponsza atonban tao'seu bölcsészeti köny
vának a következő: „Nagyhírű tudósok az esznek engedelmess
kednek, és a kerint célekednek. A kötepesteni tudósok
az eszre hallgatnak, mindazonáltal késekednek és ingadoz
nak. Kisebb tudósok hallgatnak az eszről és azt kinevetik;
vagyha hi nem gonyolják is épen, nem is ment az el edégg.
É oknál fogva mondattak a régiék: Az esz világa hasonlós a

A tao'seu anyagi érelemben utas jelens metafizicai érelemben való
di jelensége nincs. Róton segesen esznek fordításik. A tao'seu (egyik
chinas bölc. isk. hívei) kerint a mi éze. Kavarvászlan érelemben van.

társaságok; az előhaladás egyenestül a hátraleléssel; a legna-
gyobb érzés összehasonlítását találjuk hasonlóságot. A legmagasabb és leg-
erősebb hasonlítás a völgyhöz, a homályba burkolt kárpati csillag-
hoz; a leggyengébb és legkevésbé is elégtelen, a legkevésbé is inga-
zó; nagykerü nagyszögű szöglettel nélkül; lassan betöltött
nagy edény; haszalmos de ritkán hangzó kőzet; nagykerü
általában ábra. Akonban a körülba rejtett esz, melynek nincs neve,
az egyetlen, mely a jóvátételtől kéri.

Tetszhalajuk Lao Tseannál Plató Kőve táinek a háromság eszmé-
jéről szóló tanak is, miután ily formán eloszlódik. Az első egyet-
lévőt léte, az egy kettőt, a kettőt háromat, a három mindendol-
got. A mis te lassó és nem lassó, annak neve Si; a mis hallak
és nem hallak, annak neve Li; a mis kerekkel keresz és nem
szalalok annak neve Wei; három lény, melyeket észrel felfogni
nem lehet, s mindössze csak egyes esznek. Ha már most a ma-
romság neveit együvé rakjuk: Si-Wei lett, melyből nyelvészek
és orientalisták a kínok Jehovás, a latinok Jovisat, a görög
Jubaját karmarsatják.

Az erkölcsös illetőleg látsván látsván kárja romlottsá-
gát, s az azt ostromolni kezdő Confucius merészéget elronalt
a világtól, s csendes magányában ajánlotta azoknak, kik
ott vele érintkezésbe jöttek a vezeklés, böjtségek alakítás, min-
sely dolgozat, melyen a boldogság egyedüli alapjainak tekint-
sége. Tanította hogy a kens ember kive nem ki-lelkeslen, az
erényessel úgy kell binni mint erényessel, a gonosszal is úgy
mint erényessel: mert ez bölcsesség és erény. Mintha csak az
hallaná az ember: Ne fizessék gonosszal a gonosszért.

Hogy lelke melyeből eresse a mit tanított, onnan kiderül,
hogy életét azok szerint rendezte egészen; dicővegre gazdag-
ságra nem vágyott, erőnek nevére azt, ki magán uralkodni
tud, gazdagnak azt a ki kéréssel meg elégedik és vágyait
fektetni bírja. A haszalmosoknak is mindig és mintentek
rölményei kőve meg merse mondani az igazat. "A mely
király észrel kormányoz, nincs külsője fegyverekre, hogy
engedelmessejben társat alassalóit. Hogy ha valahol nagy

hadzeregek élelmessének, és csakhamar törvisek nőnete.
Látszik tudományát követői a Cáo-vek, vagy mennyei tu-
dosok fejlettségükre több; de ezen erkölcsi nevelésük sokkal
súlyosb értelemben kezdtek venni, minth kövessékben a mi
gombbal elválván tőlök, más felekezetre, a Yang-ok és
me-n felekezeteire kötődtek, amakok a legundorabb önkés-
sége a legalabbvaló önelvesztés túrvén észrejelölül.

(:folytatjuk:)

A Kereset halálára

Az a lejjom orca, az a pírva ajak
A felekezete földbe van elásva már,
Pusztá kanyaján ott sír kassya madár módra.
Arva lelkek ez a párvesztett madár.

Harmas perg a füre; éne sír a mennyis
Örömlőbe hullás tűri cseppes
Egy angyal rabols el, egy angyal, de tölem
A nép mindenséget örök üdvömet

Hova vált a lelkek, e fejei galambia
Fészekes hol raká meg, ád kudcul nelem;
Maga megdugod majd halál éjféli órá
Elo' kumnalet saigya köl Merckmesem.

Önemem konnyforrás lett; oh ha majd e forrás
-Tudom nagy volára-Mifogy, ki apád,
Mint az esőre vált felhő kerekforrálik
Önemem árva önemem, végre meghasad.

Önemem für lezetel; elhalásom mulva
Önemem für lezetel sírhanszó felett.

Almau megörzöm, félve a milépen
Mást nem öixnek csak idességemet.

Ohn's viharves felhő enyhado legyormon
Meggrihen kány's elzem drága sírdon.
Komon' fir' leszek, sa susogó fűben.
Aam' fo'haszt felküldő ajkad csokolom.

— — —
B

A fenséges érte

- Schiller után -

A fenséges érte ösketesi érte. Ösketése az a fájdalomnak, mely legma-
gasabb fokán, mint irókatos mutatkozik, és a kedvesnek, mely egészen az
elragadtasáig fokozódhatik, sa mely, bár tulajdonképpen nem jöke^{de} ^{mind}
akáttal finom lelkek által mindennemű jöke^{de}nek elébe tészik. Ezen és
ellentéző értelemnek egy érteben való összeköttetése ledöntetlen
évréni bizonyítja morális önállóságot. Merz a mennyiben teljes
lehetetlenség, hogy ugyanazon tárgy közöttük és egymással ellentéző
viszonyban álljon, követhetik, hogy miállunk és különböző viszony-
ban azon tárgyhöz, sennel folytán és különböző természetnek kell
bennünk összpontosulni, melyek nyilvánvalóságuk egész ellenté-
ző módon érte^{de}nek.!) A fenséges érte által tapasztaljuk:
hogy belkünk állaposa nem módosul külsőleg az értelem állapo-
sa kerint, hogy a természet törvényei nem a miénk is külsőleg
pen, s hogy mi saját magunkban egy önálló principiumot bi-
runk, a mely minden érte, benyomástól menz. -

A fenséges tárgya kétféle. Vagy felfrógó szétségünkre vonat-
kozással az, s használati követségük meg róla képes, vagy bizony
fogalmat követségük; vagy pedig élesterőnkre a mit az úgy kévetségük
az, mint használat, melynek irányában a miénk megsemmisül

1). Érte^{de}zés nem annyi mint érte^{de}zés; érte^{de}zés valaki valami
iránt, érte^{de}zés vagy érte^{de}zés valaki valaki. Utóbbi kifejezés nem
használatos, de etymologice helyes.

De bár úgy az egyik miris a másik eszében elhagyatva, a ki
nos érzésében találjuk magunkat, mindaképpal megsem kerüljük,
sőt ellenállhatatlan erővel vonatunkatrala. Bajon lehet
lenne-e ez, ha képzelmiünk határa egyetemesmind felfogási
szélességünk határa is lenne? Akarnánk-e vrommel emlé
ketni a természetesi erő mindentelátóságára, ha semminke sem
válna azon kívül, a mi alkotnak marsaléka lehet? Gyönyörködtünk
az értékeleg végtelenben (Vonnlich-unendlich) a mi az értéke
már fel nem fogath, s az érelem föl nem ér. De kesülnk a felet
mesálsal mer mi akathajuk azt, a mi az isztónok megvesnek.
Vrommel samasztunk a jelenések vromagában az imaginationalak
messem, mer végre is csak értéke erő az, mely egy más értéke fe
less diadalmasodik; de a saját magunkban levő abszolus nagyság
ra nem terjedhet ki a természetesi egész határsalonságában. Vromess
aláveszük a természetesi kénysternek jölétünk, sálsalaban létezésün
ket, mer épen ez emléketes bennünk az, hogy e kénysternek
nincs hasalma rendelketni alapvroméyünk felett.

A természetesi értéke erő használás, hogy megmarissan ben
nünk, mi kérsin többek vagyunk, mint kérsin értéke.
sőt tudós értéke az, mer használni, és azon fölfeletis nyomára
vételni, hogy mi az értékeket csak is rabszolgailag vagyunk
alávesve. És ez egész más hatás, mint a minős a kép előter
ket, tudniillik realis kép, mer az esemény; képben a fonse
gesnek el kell vesnie. A képnél isztónokhangzatban van az
erelem az értéke képpel, s csak ezen isztónokhangzat alapján
bir reánk nékve kellemmel. Ellenben a fenevésnél ez és
értékiség nincsenek isztónokhangzatban, s épen ezen ellenetel
ben áll azon vromés, mely kévélyünket megkapja. A természetesi
és értéke ember iss a legélesebben különbözik egy
másól: mer épen oly tárgyalnál, melyeknél az első csak
korlátsait érzi, a másik vroméjés tapathatja, s végtelenül
emelkedik épen ez álsal a mi a másikat fölfelet
sujja. —

Óriós Pálman
Képvromalmi Kál. Kér. N.

Mij Szerván

Képvromalmi Kál. Kér. N.

Marga László

Képvromalmi

Völcsök Kál. Kér. N. Jókésné

